

**De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en
depressiviteit bij middelbare scholieren, en de
rol van geslacht en leeftijd**

*The relationship between support from
classmates and depression in high school
students, and the role of gender and age*

Masterthese Ontwikkelingspsychologie

Onderzoeksverslag

Sophie Mulder

S3385604

Februari 2022

Examinator: dr. Ymkje Anna de vries

Tweede beoordelaar: dr. Annelieke Roest

Faculteit gedrags- en maatschappijwetenschappen

Afdeling Psychologie

Rijksuniversiteit Groningen

A thesis is an aptitude test for students. The approval of the thesis is proof that the student has sufficient research and reporting skills to graduate but does not guarantee the quality of the research and the results of the research as such, and the thesis is therefore not necessarily suitable to be used as an academic source to refer to. If you would like to know more about the research discussed in this thesis and any publications based on it, to which you could refer, please contact the supervisor mentioned.

The relationship between support from classmates and depression in high school students, and the role of gender and age

Abstract

This study examined the relationship between peer support and depression among high school students and the role of gender and age on this relationship. It was expected that more support from classmates is associated with less depression among high school students. In addition, the gender and age of high school students were expected to moderate the relationship between peer support and depression. The study was conducted among high school students from the school district of Zwolle. The data was collected by means of a questionnaire. The dataset consists of 249 participants. The hypotheses were tested by linear regression analysis in SPSS. The relationship between support from classmates and depression is significant ($b = -.007, p < .001, \eta^2 = .081$). The interaction effect of gender and support from classmates on depression is not significant ($b = -.001, p = .848, \eta^2 = .00$). The interaction effect of age and support from classmates on depression is also not significant ($b = .002, p = .053, \eta^2 = .015$). It is concluded that support from classmates is related to depression among high school students and this relationship does not differ by gender or age. Follow-up research is needed to test the causal relationship between support from classmates and depression among high school students.

Key words: support from classmates, depression, gender, age, high school students

Samenvatting

In dit onderzoek is de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren en de rol van geslacht en leeftijd op deze relatie bestudeerd. De verwachting was dat meer steun vanuit klasgenoten geassocieerd is met minder depressie onder middelbare scholieren. Daarnaast werd verwacht dat het geslacht en de leeftijd van middelbare scholieren de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie modereert. Het onderzoek is uitgevoerd onder middelbare scholieren uit de scholengemeenschap van Zwolle. De data is verzameld door middel van een vragenlijst. De dataset bestaat uit 249 deelnemers. De hypothesen zijn getest door middel van lineaire regressieanalyses in SPSS. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie is significant ($b = -.007, p < .001, \eta^2 = .081$). Het interactie-effect van geslacht en steun vanuit klasgenoten op depressie is niet significant ($b = -.001, p = .848, \eta^2 = .00$). Ook het interactie-effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten op depressie is niet significant ($b = .002, p = .053, \eta^2 = .015$). De conclusie is dat steun vanuit klasgenoten gerelateerd is aan depressie onder middelbare scholieren en deze relatie verschilt niet per geslacht of leeftijd. Vervolgonderzoek is nodig om de causale relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren te toetsen.

Trefwoorden: steun vanuit klasgenoten, depressie, geslacht, leeftijd, middelbare scholieren

De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressiviteit bij middelbare schoolleerlingen, en de rol van geslacht en leeftijd

Depressie behoort tot een van de belangrijkste oorzaken van de ziektelast bij kinderen en adolescenten wereldwijd (Mokdad et al., 2016). Een depressie bij adolescenten wordt in verband gebracht met een verhoogd risico op andere psychiatrische stoornissen, middelenmisbruik en suïcide (Angold & Castello, 1993; Rohde, et al., 1991). Doordat een depressie veel schadelijke gevolgen kan hebben, is onderzoek zich gaan richten op het identificeren van risicofactoren van depressiviteit (Stice et al., 2004). In het huidige onderzoek zal de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren bestudeerd worden. We verwachten dat meer steun vanuit klasgenoten wordt geassocieerd met minder depressie. De mate van steun (vanuit klasgenoten) onder middelbare scholieren wordt onderzocht omdat sociale steun een integraal onderdeel van het welzijn van adolescenten is en een gebrek hieraan zal een negatieve invloed hebben op het welzijn van de adolescent (Cobb, 1976). Aangezien school de belangrijkste omgeving voor een adolescent buitenshuis is en adolescenten constant in contact staan met klasgenoten, wordt er in dit onderzoek gefocust op steun vanuit klasgenoten, in relatie tot depressie (Herman et al., 2009). Daarnaast zal de rol van geslacht en leeftijd op de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren worden bestudeerd.

Depressie onder adolescenten

Depressie is het meest voorkomende psychiatrische probleem bij adolescenten (Mokdad et al., 2016). Op een leeftijd van 18 jaar heeft 15 tot 25 % van de adolescenten een depressieve episode doorgemaakt (Lewinsohn & Essau, 2002). De adolescentie wordt gekenmerkt door snelle groei en verandering waarin veel adolescenten depressieve symptomen ervaren (Hankin et al., 2007). Het is belangrijk om prioriteit te geven aan de mentale gezondheid van adolescenten omdat het de gezondheid en ontwikkeling op korte en

lange termijn beïnvloed (Santini et al., 2021). Een depressie bij adolescenten wordt in verband gebracht met een verhoogd risico op andere psychiatrische stoornissen, middelenmisbruik en suïcide (Angold & Castello, 1993; Rohde et al., 1991). Daarnaast zijn verslechtering van het cognitief functioneren, schoolprestaties en de relatie met vrienden en familie veel voorkomende gevolgen van depressie bij adolescenten (Kessler & Walters, 1998; Reinherz et al., 1993). Uit een onderzoek van het Nederlands Jeugdinstituut is gebleken dat er een toename is in het aantal Nederlandse adolescenten dat depressief is of is geweest (Nederlands Jeugdinstituut, 2021). In 2020 heeft bijna 4 procent van de adolescenten tussen 12 en 18 jaar in het afgelopen jaar voor minstens zes maanden een depressie gehad. Dit is ruim twee keer zo veel ten opzichte van het jaar 2014. Doordat een depressie zoveel schadelijke gevolgen kan hebben, is onderzoek zich gaan richten op het identificeren van risicofactoren van depressiviteit (Stice et al., 2004).

Sociale steun

Sociale steun is een fundamenteel construct voor belangrijke ontwikkelingsprocessen van een persoon (Rueger et al., 2016). Sociale steun wordt door Malecki en Demaray (2002) geconceptualiseerd als ‘waargenomen ondersteunend gedrag dat het functioneren van een individu versterkt of hem beschermt tegen negatieve uitkomsten’. Sociale steun is een beschermde factor tijdens de ontwikkeling van kinderen en adolescenten. Cobb (1976) stelt dat sociale steun een integraal onderdeel van het welzijn van adolescenten is, en geeft hiervoor de verklaring dat het tegemoetkomt aan de behoefte van een individu om zich gewaardeerd en geliefd te voelen. In de meta-analyse van Rueger et al. (2016) komt naar voren dat in de meeste onderzoeken een significant en negatief verband wordt gevonden tussen sociale steun en depressie bij jongeren. Meer sociale steun lijkt bescherming te bieden tegen depressie en minder sociale steun kan een risicofactor zijn voor depressie bij jongeren (Rueger et al., 2016). Er zijn twee modellen die een verklaring geven voor dit verband,

namelijk het ‘general benefits model of social support’ en het ‘stress-buffering model’. Het ‘general benefits model of social support’ stelt dat sociale steun een positief effect heeft door een verhoogd gevoel van welzijn en positieve psychologische toestanden (doelgerichtheid, eigenwaarde en positief affect) bevordert (Rueger et al., 2016). Het ‘stress-buffering model’ beweert dat sociale steun de relatie tussen stressvolle levensgebeurtenissen en depressie verzwakt (Windle, 1992). De schadelijke effecten van stress zijn groter bij mensen met een beperkte sociale steun dan bij mensen met voldoende steun (Rueger et al., 2016). In het huidige onderzoek is het ‘general benefits model of social support’ van toepassing. Het ‘general benefits model’ focust zich op de positieve effecten van sociale steun, ook binnen contexten waar geen stress aanwezig is (Rueger et al., 2016). Het stress-buffering model suggereert dat sociale steun geen voordeel geeft voor het verminderen van het risico op een depressie buiten een stressvolle context (Rueger et al., 2016). In het huidige onderzoek wordt er niet gecontroleerd voor de mate van stress onder middelbare scholieren en het effect hiervan op de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie.

De rol van school bij adolescenten

Kinderen en adolescenten brengen bijna een derde van hun leven door op school. Scholen spelen een grote rol in het leven van kinderen en fungeren als hun belangrijkste omgeving buitenshuis (Herman et al., 2009). De rol van sociale steun is ook aanwezig op de school van een adolescent. Uit onderzoek blijkt dat steun op school een belangrijke rol kan spelen in de bescherming tegen depressieve symptomen bij jongeren (Rueger et al., 2016). Sociale steun binnen een school kan zich onderscheiden in twee vormen, namelijk ‘teacher support’ en ‘peer support’. Bij ‘teacher support’ worden leerkrachten verondersteld adolescenten een gevoel van veiligheid te geven om hun omgeving te verkennen en de adolescenten te beschermen tegen ontwikkelingsrisico’s door hen te helpen in de omgang met leeftijdsgenoten, emoties te reguleren en positieve coping strategieën te gebruiken (Marcus &

Sanders-Reio, 2001). Op vergelijkbare wijze bieden kwalitatieve relaties met leeftijdsgenoten, gekenmerkt door zelfonthulling, gevoelens van intimiteit, bevestiging en kameraadschap, een veilige basis voor exploratie, het innemen van verschillende perspectieven en het vermogen om jezelf in te leven (Wargo Aikins et al., 2005; Wentzel, 1998).

Peer support

In het huidige onderzoek wordt er gefocust op ‘peer support’, de steun vanuit klasgenoten, binnen een school. Bij ‘peer support’ gaat het erom of leerlingen het gevoel hebben dat zij steun en hulp (kunnen) ontvangen van hun klasgenoten (of andere leerlingen binnen de school) (Santini et al, 2021). In de vroege adolescentie worden adolescenten volgens Berndt (1982) “niet als kinderen behandeld, maar ook niet als volwassenen” en daardoor zullen ze eerder naar elkaar wenden voor sociale steun. De gesprekken en activiteiten die een adolescent onderneemt met leeftijdsgenoten hebben een grote invloed op de inhoud van de cognities van adolescenten (Rose, 2002). Afwijzing door leeftijdsgenoten heeft dan ook een negatief effect op de stemming van een adolescent (Cole et al., 2001). In de meta-analyse van Rueger et al. (2016) wordt er gesproken over de ‘general peer group’ waaronder klasgenoten vallen. Ze stellen dat steun vanuit klasgenoten een sterkere, negatieve samenhang met depressie toont dan steun vanuit goede vrienden. Dit is mogelijk omdat een breder netwerk van ondersteunende peer relaties jongeren voorziet van sociaal lonende positieve ervaringen en het geeft een gevoel van voorspelbaarheid van hun ‘peer environment’ (Durlak et al., 2011). In het onderzoek van Fredrick et al. (2018) is een significant verband tussen depressie en leerlingen met weinig steun vanuit klasgenoten gevonden. Gebaseerd op de bestaande literatuur wordt de volgende hypothese geformuleerd:

Hypothese 1. De sociale steun vanuit klasgenoten is negatief gerelateerd aan depressie onder middelbare scholieren.

De rol van geslacht en leeftijd

In het huidige onderzoek zullen we de rol van het geslacht en de leeftijd van de middelbare scholieren op de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie bestuderen. Adolescente meisjes hebben hogere niveaus van ervaren steun vanuit leeftijdsgenoten in vergelijking tot adolescente jongens (Rueger et al., 2016). Adolescente meisjes hebben een groter sociaal netwerk in vergelijking tot adolescente jongens en maken vaker gebruik van zulke netwerken om emotionele steun te ontvangen en hiermee stress en depressieve symptomen te verminderen (Taylor et al., 2000; Landman-Peeters et al., 2005). Ondanks dat meisjes meer sociale steun ervaren, stelt Rueger et al. (2016) dat sociale steun even belangrijk zou zijn voor adolescente meisjes als voor adolescente jongens. De behoefte van jongens aan sociale steun wordt wellicht onderschat en jongens lopen mogelijk een verhoogd risico op depressie, gerelateerd aan een tekort aan steun (Rueger et al., 2016). Ondanks dit verhoogde risico op depressie weten we dat twee keer zoveel adolescente meisjes tegen de tijd dat ze 14 jaar zijn een depressieve episode hebben gehad in vergelijking tot adolescente jongens (Hankin et al., 2007).

Rose en Rudolph (2006) stellen dat onderzoek, naar sociale processen, wijst op een groter risico op depressie bij meisjes in vergelijking tot jongens, vanwege verschillen in sociale domeinen. Rueger et al. (2016) stellen dat steun van klasgenoten een unieke voorspeller is van lagere depressie bij jongens. Hun onderzoek suggereert dat steun vanuit de 'general peer group' belangrijker zou kunnen zijn voor jongens dan voor meisjes. De studies die zich richten op onderzoek naar sekseverschillen in de relatie tussen depressie en sociale steun bij jongeren laten dubbelzinnige resultaten zien (Rueger et al., 2016). In de meta-analyse van Rueger et al. (2016) wordt gesteld dat er meer overeenkomsten dan verschillen zijn tussen jongens en meisjes in de relatie tussen sociale steun en depressie.

Naast de rol van geslacht, wordt ook de rol van leeftijd op de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie bestudeerd. De prevalentie van depressieve symptomen onder

adolescenten neemt toe naarmate ze ouder worden (Saluja et al., 2014). Chu et al., (2010) vonden dat het verband tussen sociale steun en welzijn sterker was bij een oudere leeftijd van adolescenten. In de meta-analyse van Rueger et al. (2016) komt naar voren dat de relatie tussen ‘general peer support’ en depressie sterker is voor kinderen en jonge adolescenten in vergelijking tot oudere adolescenten. Jonge adolescenten (leeftijd tussen de 10 en 14 jaar) bieden minder weerstand tegen beïnvloeding van leeftijdsgenoten, wat soms leidt tot destructief gedrag, in vergelijking tot oudere adolescenten, die zich autonomer voelen en hun eigen waarden en oordelen volgen (Steinberg & Monahan, 2007). Volgens McLaughlin en Clarke (2010) is daarom sociale steun op een jongere leeftijd meer nodig dan wanneer adolescenten ouder zijn. Daarnaast kan de relatief, beschermende invloed van sociale steun zwakker worden omdat bij de overgang naar de adolescentie er meervoudige invloeden op depressie ontstaan zoals de toenemende complexiteit van sociale relaties bij adolescenten (Mezulis et al., 2014). De tegenstrijdige resultaten tussen het onderzoek van Chu et al. (2010) en de meta-analyse van Rueger et al. (2016) kunnen ontstaan zijn, omdat het onderzoek van Chu et al. (2010) zich focust op sociale steun en welzijn, in de brede vorm. Bij de meta-analyse van Rueger et al. (2016) wordt sociale steun gespecificeerd tot steun vanuit de ‘general peers’ en welzijn tot depressie.

Kortom, de resultaten van onderzoek naar de rol van geslacht en leeftijd op de relatie van steun vanuit klasgenoten en depressie zijn uiteenlopend. Daarom wordt er in het huidige onderzoek bestudeerd of steun vanuit klasgenoten even sterk gerelateerd is aan depressieve symptomen tussen jongens en meisjes en verschillende leeftijden binnen de adolescentie.

Hypothese 2. Het geslacht en de leeftijd van de middelbare scholieren modereren de relatie tussen de sociale steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren.

Methode

Deelnemers

Het onderzoek is uitgevoerd bij middelbare scholieren uit de scholengemeenschap van Zwolle. In totaal hebben zes scholen in Zwolle deelgenomen aan het onderzoek. De scholieren zitten op verschillende schoolniveaus, van vmbo-basis tot VWO. Er zijn, met toestemming, meer dan 750 middelbare scholieren benaderd. Van deze scholieren hebben 278 middelbare scholieren de vragenlijst ingevuld. Er zijn 28 deelnemers uit de dataset verwijderd omdat zij de vragenlijst niet volledig hebben ingevuld en de relevante informatie van deze deelnemers miste daardoor. Daarnaast is 1 deelnemer verwijderd omdat degene de verkeerde leeftijd heeft ingevuld. Uiteindelijk zijn 29 deelnemers verwijderd uit de dataset en bleven er 249 deelnemers over. Van de 249 deelnemers was 162 vrouw (65.1 %), 81 man (32.5 %) en 6 anders (2.4 %). De leeftijd van de middelbare scholieren ligt tussen de 11 en 18 jaar ($M=14.4$, $SD=1.603$). De deelnemende scholieren zaten in schooljaar 1 tot en met 6. In tabel 1 zijn de steekproefgroottes per schooljaar weergegeven. In tabel 2 zijn de verschillende schoolniveaus weergegeven met daarbij de steekproefgroottes per schoolniveau. De uiteindelijke steekproefgrootte is 280 (zie tabel 2). De reden hiervoor is dat sommige scholieren een gecombineerd niveau hebben, bijvoorbeeld HAVO-VWO. De scholieren konden dan zowel HAVO als VWO invullen.

Tabel 1

Schooljaar.

Schooljaar	<i>N</i>	%
1	53	21,3
2	13	5,2
3	56	22,5
4	72	28,9
5	38	15,3
6	17	6,8

Total	249	100
-------	-----	-----

Tabel 2*Schoolniveau.*

Schoolniveau	<i>N</i>	%
Basisniveau	10	3,6
Kaderniveau	18	6,4
Gemengd niveau	15	5,4
Theoretische leerweg	42	15
HAVO	101	36,1
VWO	94	33,6
Total	280	100

Procedure

De vragenlijst is via een link gestuurd naar het opgegeven email-adres en telefoonnummer van de deelnemer. De vragenlijst kon geopend worden op een telefoon of laptop en online ingevuld worden. De vragenlijst is zowel thuis als op school afgenomen. Wij, als onderzoekers, zijn naar drie scholen gegaan om de leerlingen te begeleiden bij het invullen van de vragenlijst. De drie overige scholen hebben gekozen voor een thuisafname van de vragenlijst. De vragenlijst bevat verschillende onderwerpen, namelijk demografische gegevens, school, sociaal netwerk, welzijn en andere factoren (geloof, levensgebeurtenissen, middelengebruik en gebruik van sociale media). Het onderzoek is goedgekeurd door de Ethische commissie van de faculteit. Het invullen van de vragenlijst duurde ongeveer 30-45 minuten. De deelnemers die de vragenlijst, na het eerste meetmoment, niet hadden ingevuld, hebben eenmalig per sms een herinnering ontvangen om de vragenlijst in te vullen.

Onderzoeksvariabelen

Depressiviteit werd gemeten aan de hand van tien items van de vragenlijst 'Revised Children's Anxiety and Depression Scale – short version' (Chorpita et al., 2000). Deze 10 items komen uit de volledige vragenlijst 'Revised Children's Anxiety and Depression Scale'. De auteurs van de vragenlijst hebben met hulp van een exploratieve bifactor analyse een verkorte versie ontwikkeld om de tijd van de vragenlijst te verkorten en hiermee de last van de cliënt te verkleinen (Ebesutani et al., 2012). De leerlingen moesten bij de tien stellingen aangeven hoe vaak zij in de afgelopen twee weken last hadden gehad van de beschreven gevoelens in de stelling. De antwoorden werden gegeven op een 4-punts Likert-schaal (0= nooit, 1= soms, 2= vaak, 3= altijd). Een hoge score op het gemiddelde van de items betekent een hoge mate van depressiviteit. De interne consistentie van de vragenlijst is goed ($\alpha = .89$). De RCADS is een valide en betrouwbaar instrument (Kösters et al., 2015). Een voorbeeldvraag van de vragenlijst is: *'Ik voel me verdrietig en leeg'*.

Steun vanuit klasgenoten werd gemeten aan de hand van vier items van de vragenlijst 'Child and Adolescent Social Support Scale – Classmates' (Malecki & Elliott, 1999). Het is een subschaal van de gehele vragenlijst 'Child and Adolescent Social Support Scale'. De vier items zijn afkomstig van de ingekorte versie van de subschaal en het zijn alleen de 'frequency ratings'. De leerlingen moesten bij de vier stellingen aangeven in hoeverre ze het eens of oneens zijn met de stelling. Dit deden ze aan de hand van een 'visual analog scale'. Een hoge score op het gemiddelde van de items betekent een hoge mate van steun vanuit klasgenoten. De interne consistentie van de vragenlijst is uitstekend ($\alpha = .916$). Onderzoek toont aan dat scores op de CASSS betrouwbaar zijn en construct-validiteit hebben (Malecki & Demaray, 2002). Een voorbeeldvraag van de vragenlijst is: *'Mijn klasgenoten behandelen mij met respect'*.

Geslacht en leeftijd werd gemeten door middel van twee items, namelijk *‘Ben je een jongen of een meisje?’* en *‘Hoe oud ben je?’*. De vraag *‘Ben je een jongen of een meisje?’* kon beantwoord worden met de volgende opties: jongen, meisje of anders.

Statistische analyse

In het huidige onderzoek werd de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren (H1) en de rol van het geslacht en de leeftijd van de middelbare scholieren op deze relatie (H2) bestudeerd. Om de eerste hypothese te testen is er een lineaire regressieanalyse uitgevoerd. Hiervoor is de variabele ‘steun vanuit klasgenoten’ gecentreerd. In de analyse is de gecentreerde variabele ‘steun vanuit klasgenoten’ als onafhankelijke variabele en de variabele ‘depressie’ als afhankelijke variabele opgenomen in het model. Om de rol van geslacht te toetsen, zijn alleen de jongens en meisjes als geslacht opgenomen in de analyse. Het geslacht ‘anders’ is voor deze analyse buitengesloten, omdat de steekproefgrootte hiervan te klein was. Het geslacht ‘jongens’ is als referentiegroep opgenomen, dus als 0, en het geslacht ‘meisjes’ is als 1 opgenomen in de data. Er is een interactievariabele ‘geslacht x steun vanuit klasgenoten’ gecreëerd, door de variabele ‘geslacht’ te vermenigvuldigen met de gecentreerde variabele ‘steun vanuit klasgenoten’. Daarna is een lineaire regressieanalyse uitgevoerd. De variabele ‘geslacht’, de gecentreerde variabele ‘steun vanuit klasgenoten’ en de interactievariabele zijn opgenomen als onafhankelijke variabelen in de analyse. De variabele ‘depressie’ is als afhankelijke variabele opgenomen. Om de rol van leeftijd te toetsen, is de interactievariabele ‘leeftijd x steun vanuit klasgenoten’ gecreëerd. Als eerst is de variabele ‘leeftijd’ gecentreerd en daarna is deze variabele vermenigvuldigd met de gecentreerde variabele ‘steun vanuit klasgenoten’. Er is opnieuw een lineaire regressieanalyse uitgevoerd. De gecentreerde variabelen ‘leeftijd’ en ‘steun vanuit klasgenoten’ en de interactievariabele zijn opgenomen als onafhankelijke variabelen in de analyse. De variabele ‘depressie’ is opgenomen als afhankelijke variabele.

Resultaten

De dataset is geanalyseerd en allereerst is er gecheckt of er uitbijters in de dataset aanwezig waren. Er waren vier uitbijters bij de schaal 'steun vanuit klasgenoten', deze participanten scoorden relatief laag op de schaal. Daarnaast waren er vijf uitbijters bij de schaal 'depressie', deze participanten scoorden relatief hoog op deze schaal. Deze uitbijters waren te zien door middel van een boxplot. De uitbijters zijn niet verwijderd uit de dataset. Er waren geen gegronde redenen om de uitbijters te verwijderen. Het is mogelijk dat deze participanten echt een lage steun vanuit klasgenoten of een hoge mate van depressie ervaren. Het is interessante informatie voor het onderzoek en zorgt voor variabiliteit in de dataset.

Beschrijvende statistieken

De beschrijvende statistieken en correlatiewaarden van de relevante variabelen zijn bestudeerd. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en leeftijd is niet significant ($r = -.119$, $p = .061$). De relatie tussen depressie en leeftijd is ook niet significant ($r = .112$, $p = .078$). De variabele 'geslacht' is een nominale variabele en daarom beschikken we alleen over de beschrijvende statistieken van deze variabele. We hebben de beschrijvende statistieken voor meisjes en jongens apart bestudeerd. De jongens hebben een gemiddelde score van 75,2 ($SD = 22.3$) op de schaal 'steun vanuit klasgenoten' en een gemiddelde score van 0,58 ($SD = .38$) op de schaal 'depressie'. De meisjes hebben een gemiddelde score van 74,34 ($SD = 21.25$) op de schaal 'steun vanuit klasgenoten' en een gemiddelde score van 0,92 ($SD = .55$) op de schaal 'depressie'. Er is een t-toets uitgevoerd, waaruit duidelijk werd dat het verschil tussen de gemiddelde scores van jongens en meisjes op depressie significant is ($t(241) = -5.00$, $p < .001$).

Relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie

De eerste hypothese werd getoetst door middel van het uitvoeren van een lineaire regressieanalyse. De assumpties van een regressieanalyse zijn gecheckt, namelijk lineariteit,

homoscedasticiteit en normaliteit. Er werd aan alle assumpties voldaan. De assumpties zijn gecheckt door middel van plots in SPSS. Hypothese 1 stelt dat steun vanuit klasgenoten negatief gerelateerd is aan depressie onder middelbare scholieren. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie is significant ($b = -.007$, $p < .001$, $\eta^2 = .081$) (zie tabel 3). De hypothese werd ondersteund door de resultaten.

Tabel 3

Coëfficiënten van de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie.

Model		Ongestandaardiseerde		Gestandaardiseerde	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	Intercept	.806	.032		25.028	0
	Steun vanuit klasgenoten (gecentreerd)	-.007	.001	-.284	-4.662	0

a. Afhankelijke variabele: Depressie

De rol van geslacht en leeftijd

Er is een lineaire regressieanalyse uitgevoerd, waarbij de variabele ‘geslacht’, de gecentreerde variabele ‘steun vanuit klasgenoten’ en de interactievariabele ‘geslacht x steun vanuit klasgenoten’ zijn opgenomen als onafhankelijke variabelen in het model. De variabele ‘depressie’ is als afhankelijke variabele opgenomen in het model. In tabel 4 is te zien dat het interactie-effect van geslacht en steun vanuit klasgenoten op depressie niet significant is ($b = -.001$, $p = .848$, $\eta^2 = .00$). In figuur 1 is de samenhang tussen steun vanuit klasgenoten en depressie weergegeven, voor jongens en meisjes. Het effect van steun vanuit klasgenoten op depressie is hetzelfde voor jongens als voor meisjes.

Tabel 4

Coëfficiënten van het interactie-effect van geslacht en steun vanuit klasgenoten op depressie.

Model	Ongestandaardiseerde	Gestandaardiseerde	t	Sig.
	coëfficiënten	coëfficiënten		

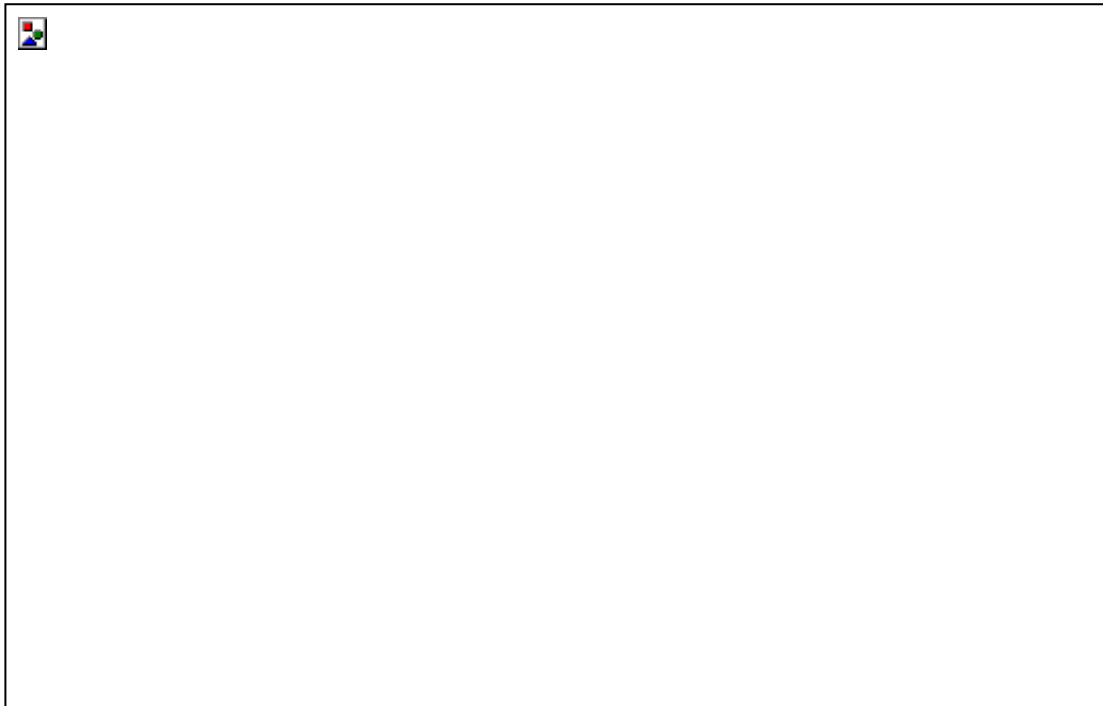

		B	Std. Error	Beta		
1	Intercept	.583	.054		10.826	0
	Geslacht	.336	.066	.302	5.092	0
	Steun vanuit klasgenoten (gecentreerd)	-.006	.002	-.24	-2.411	.017
	Interactie	-.001	.003	-.019	-.192	.848

a. Afhankelijke variabele: Depressie

Figuur 1

Grafiek over de samenhang tussen steun vanuit klasgenoten en depressie per geslacht.

Daarnaast is er nog een lineaire regressieanalyse uitgevoerd, waarbij de gecentreerde variabele 'leeftijd', de gecentreerde variabele 'steun vanuit klasgenoten' en de interactievariabele 'geslacht x steun vanuit klasgenoten' zijn opgenomen als onafhankelijke variabelen in het model. De variabele 'depressie' is als afhankelijke variabele opgenomen in het model. In tabel 5 is te zien dat het interactie-effect van 'leeftijd' en 'steun vanuit klasgenoten' op depressie niet significant is ($b = .002$, $p = .053$, $\eta^2 = .015$).

Tabel 5

Coëfficiënten van het interactie-effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten op depressie.

Model		Ongestandaardiseerde coëfficiënten		Gestandaardiseerde	t	Sig.
		B	Std. Error	coëfficiënten Beta		
1	Intercept	.813	.032		25.249	0
	Leeftijd (gecentreerd)	.022	.02	.067	1.091	.276
	Steun vanuit klasgenoten (gecentreerd)	-.006	.001	-.27	-4.421	0
	Interactie	.002	.001	.119	1.947	.053

a. Afhankelijke variabele: Depressie

Discussie

In het huidige onderzoek bestudeerden we de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren. We verwachtten een negatieve relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren (H1). De resultaten komen overeen met onze verwachting en er is een significant resultaat voor deze relatie gevonden. Meer steun vanuit klasgenoten is geassocieerd met minder depressie onder middelbare scholieren. Deze resultaten komen overeen met de resultaten uit de onderzoeken van Rueger et al. (2016) en Fredrick et al. (2018). De effectgrootte van de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie is bovengemiddeld ($\eta^2 = .081$).

We verwachtten dat het geslacht en de leeftijd van middelbare scholieren de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren zou modereren (H2). Het interactie-effect van geslacht en steun vanuit klasgenoten op depressie is niet significant. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie verschilt niet per geslacht en is dus hetzelfde voor adolescente jongens en meisjes (zie figuur 1). De grootte van dit effect is gelijk aan 0 ($\eta^2 = .00$). Ondanks een niet significante p-waarde, hebben we de

effectgrootte bestudeerd omdat dit ons inzicht in de praktische implicaties van de relatie vergroot. Het is namelijk mogelijk dat de effectgrootte wel praktisch relevant is, maar dat de steekproefgrootte te klein was om statistische significantie te bereiken. In dit geval is de kans dat we het interactie-effect in de 'echte wereld' tegenkomen nihil. Deze resultaten versterken het idee dat de behoefte van adolescente jongens aan sociale steun vanuit leeftijdsgenoten wordt onderschat en dus groter is dan dat we denken (Rueger et al., 2016). Aangezien de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie hetzelfde was voor meisjes als jongens, kan gesteld worden dat deze relatie de hogere prevalentie van depressie bij adolescente meisjes niet verklaard. Er zijn andere sociale of biologische processen, die zich kunnen afspelen binnen de schoolse omgeving, die dit wellicht wel verklaren. Het gaat hier om meer sociale vergelijking, overmatige bezorgdheid over zelfdefinitie en verwantschap bij adolescente meisjes en/ of het ervaren van extra stress door het begin van de puberteit rond de tijd dat ze overgaan naar de middelbare school (Calvete & Cardenoso, 2005; Rose & Rudolph, 2006; Simmons et al., 1987).

Het interactie-effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten op depressie is ook niet significant. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie verschilt niet per leeftijd van de middelbare scholieren. In het huidige onderzoek was de leeftijdsgroep tussen de 11 en 18 jaar, waarbij voornamelijk de leeftijden 12 tot en met 17 jaar werden gerepresenteerd. Op basis van de meta-analyse van Rueger et al. (2016) was de verwachting dat dat de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie sterker zou zijn voor jongere adolescenten dan voor oudere adolescenten. Onze resultaten zijn niet in lijn met deze meta-analyse. Het interactie-effect is niet significant, namelijk met een p-waarde van 0,053. Aangezien de p-waarde alleen laat zien of het wel of niet waarschijnlijk is dat het effect door toeval kan worden verklaard en deze p-waarde niet significant is, is de effectgrootte van de relatie bestudeerd. De effectgrootte van het interactie-effect is klein ($\eta^2 = .015$). Er is dus wel een

klein effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten op depressie. Wanneer de relatie voor de verschillende leeftijden wordt bestudeerd, wordt gezien dat de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie iets sterker is voor jongere adolescenten dan voor oudere adolescenten. Wel moet er voorzichtig met deze resultaten om worden gegaan, aangezien het interactie-effect niet significant was. Het is mogelijk dat we geen significant resultaat hebben gevonden maar wel een klein effect, omdat de steekproef wellicht te klein is. Het onderzoek is dan ‘under-powered’. Het kan ook komen door de grote variantie in de steun vanuit klasgenoten.

De mate van steun vanuit klasgenoten dat de adolescenten jongens en meisjes in het onderzoek ervaren liggen dicht bij elkaar, namelijk rond de 75 op een schaal van 1 tot 100. In de meta-analyse van Rueger et al. (2016) kwam naar voren dat over het algemeen adolescenten meisjes meer sociale steun vanuit leeftijdsgenoten ervaren in vergelijking tot adolescenten jongens. In het huidige onderzoek ligt de focus op sociale steun vanuit klasgenoten. Het is mogelijk dat adolescenten jongens wel evenveel sociale steun vanuit klasgenoten ontvangen maar niet vanuit leeftijdsgenoten in een andere context, zoals vrienden of teamgenoten (van een sport).

De mate van depressie was significant hoger voor adolescenten meisjes dan voor de adolescenten jongens. Dit komt overeen met onderzoek dat adolescenten meisjes meer depressieve symptomen vertonen en een groter risico lopen op het krijgen van een depressie in vergelijking tot adolescenten jongens (Cohen et al., 1993).

Sterke punten, limitaties en implicaties

Het huidige onderzoek bevat verschillende sterke punten. De vragenlijsten die gebruikt zijn om de variabelen ‘steun vanuit klasgenoten’ en ‘depressie’ te meten hebben een hoge tot uitstekende interne consistentie. Dit betekent dat de samenhang tussen de items van de vragenlijsten hoog is en de constructen goed gemeten kunnen worden aan de hand van deze

items. Een ander sterk punt van het onderzoek is dat er gebruik gemaakt is van een steekproef op scholen, in tegenstelling tot een klinische steekproef van adolescenten. Daarnaast is de vragenlijst op zes verschillende scholen afgenomen, waardoor er diversiteit in de onderzoekssteekproef ontstaat.

Naast de sterke punten bevat dit onderzoek ook limitaties, waar rekening mee gehouden moet worden bij de interpretatie van dit onderzoek en in vervolgonderzoek. Het huidige onderzoek is een cross-sectioneel onderzoek, omdat we de data hebben verzameld op één moment. Met een cross-sectioneel onderzoek kun je gedrag over een bepaalde periode van tijd niet bestuderen en ook geen causale relaties vaststellen, aangezien de metingen op één moment in de tijd zijn. In dit onderzoek kunnen we dus niet stellen dat meer steun vanuit klasgenoten leidt tot minder depressie, alleen dat meer steun vanuit klasgenoten geassocieerd is met minder depressie onder middelbare scholieren.

Er zijn meer dan 750 middelbare scholieren benaderd en er was een response van 278 deelnemers, waarvan nog 29 deelnemers zijn verwijderd. De response op het onderzoek is lager dan verwacht. Een reden hiervoor kan zijn dat de scholieren (en de ouders van de scholieren) van tevoren zijn ingelicht over de inhoud van het onderzoek. Het is mogelijk dat scholieren met veel depressieve klachten de vragenlijst niet in hebben gevuld, om zichzelf te beschermen tegen belastende vragen. Daarnaast is het ook mogelijk dat scholieren of hun ouders het nut van het participeren aan het onderzoek niet inzagen, wanneer de scholier geen depressieve symptomen ervaart. Er is ook een duidelijke ondervertegenwoordiging van adolescente jongens en lagere schoolniveaus in het onderzoek. Er kan dus sprake zijn van een ‘selection bias’ in het onderzoek.

In het huidige onderzoek is niet gebruik gemaakt van een willekeurige steekproef. Alleen middelbare scholieren van zes scholen in de scholengemeenschap van Zwolle zijn benaderd. Dit kan een invloed hebben op de mate waarin het huidige onderzoek

gegeneraliseerd kan worden naar de gehele populatie middelbare scholieren in Nederland of wellicht verder.

Implicaties

Het huidige onderzoek heeft ondervonden dat meer steun vanuit klasgenoten geassocieerd is met minder depressie onder middelbare scholieren. Het onderzoek heeft niet de richting, oftewel de causaliteit, van deze relatie kunnen toetsen. Om deze reden kunnen er geen directe implicaties of adviezen aan middelbare scholen gegeven worden. Hiervoor is eerst vervolgonderzoek nodig om de causaliteit te testen. In dit vervolgonderzoek is het wellicht relevant om SEL-programma's in het achterhoofd te houden. In bestaand onderzoek wordt geschreven over SEL-programma's, die zich focussen op het promoten van wederkerige relaties tussen leeftijds-/ klasgenoten, die samenhangen met het welzijn van scholieren. SEL-programma's zijn programma's die sociaal-emotionele leervaardigheden aanleren. Effectieve beheersing van sociaal-emotionele competenties wordt in relatie gebracht met een beter welzijn en betere schoolprestaties en het niet bereiken van deze competenties kan leiden tot een verscheidenheid aan sociale, persoonlijke en academische problemen (Guerra & Bradshaw, 2008; Masten & Coatsworth, 1998; Weissberg & Greenberg, 1998). Binnen zulke programma's staan aspecten als problemen oplossen, perspectief innemen en omgaan met interpersoonlijke relaties centraal (Durlak et al., 2011; Rueger et al., 2016). SEL-programma's zouden steun vanuit klasgenoten kunnen bevorderen, omdat het zich ook focust op positieve relaties aangaan en onderhouden met andere leeftijdsgenoten (op school).

Aanwijzingen voor toekomstig onderzoek

Ondanks de nieuwe inzichten die het huidige onderzoek geeft naar de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie, en de rol dat het geslacht en de leeftijd van middelbare scholieren speelt binnen deze relatie, ontstaan er ook weer nieuwe vraagstukken. Het huidige onderzoek heeft geen causale relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie kunnen

vaststellen omdat het een cross-sectioneel onderzoek is. Een longitudinaal onderzoek zou al meer inzicht kunnen bieden in de wellicht aanwezige causale relatie, maar binnen longitudinaal onderzoek kunnen derde variabelen ook opspelen. De beste optie is om in vervolgonderzoek een experimenteel onderzoek op te zetten. Hierbij moet wel rekening worden gehouden met ethische kwesties. Het is niet ethisch om gebruik te maken van een controlegroep, waarbij de deelnemers helemaal geen steun vanuit klasgenoten ontvangen, en te kijken wat voor effect dit heeft op depressie. Er kan wellicht gebruik gemaakt worden van de SEL-programma's. Als eerst moet getoetst worden of de SEL-programma's daadwerkelijk leiden tot meer steun vanuit klasgenoten. Als dit het geval is kan de experimentele groep een SEL-programma volgen, waardoor de steun vanuit klasgenoten wordt verhoogd, en de controlegroep volgt geen programma. Op deze manier kunnen wellicht twee groepen gecreëerd worden met verschillende niveaus van steun vanuit klasgenoten en op deze manier kan de directe invloed van steun vanuit klasgenoten op depressie worden vastgesteld.

In het huidige onderzoek was het interactie-effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten op depressie niet significant. Daarom is ook de effectgrootte van dit interactie-effect bestudeerd en die was klein. Omdat het interactie-effect niet significant is, kan niet uitgesloten worden dat dit gevonden effect een toevalstreffer is. Vervolgonderzoek, met een grotere steekproef, kan dit interactie-effect nogmaals onderzoeken. Dit zal duidelijkheid scheppen in de kwestie of leeftijd daadwerkelijk een rol speelt binnen de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie.

De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie onder middelbare scholieren is significant. De relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie verschilt niet per geslacht. De hogere prevalentie van depressie bij adolescente meisjes wordt niet verklaard door deze relatie. Er zijn aanwijzingen voor andere sociale processen, die ook op school plaats kunnen

vinden, die dit wellicht kunnen verklaren. Toekomstig onderzoek zal dit verder kunnen bestuderen (Calvete & Cardenoso, 2005; Rose & Rudolph, 2006).

In het huidige onderzoek wordt er gefocust op sociale steun, waarbij de vragenlijst zich voornamelijk focust op emotionele steun. Er zijn verschillende soorten sociale steun. Naast emotionele steun is er ook informationele, instrumentele en ‘appraisal’ steun (Rueger et al., 2016). Veel onderzoek naar de rol van sociale steun, focust zich op emotionele steun. Vervolgonderzoek is nodig om te bestuderen hoe de relatie tussen sociale steun en depressie is, waarbij de andere types steun centraal staan. We weten namelijk dat meisjes sociale netwerken gebruiken voor emotionele steun om stress en depressieve symptomen te verminderen (Auerbach et al., 2011), maar kunnen ze hiervoor ook gebruik maken van andere soorten sociale steun? En hoe zit dit bij adolescenten jongens?

Om de response op de vragenlijst in vervolgonderzoek te vergroten, kan er gewerkt worden met een beloning. De deelnemers kregen in het huidige onderzoek geen beloning voor het invullen van de vragenlijst. Door een vergoeding te geven aan deelnemers van het onderzoek, wordt de motivatie wellicht verhoogd en zal de response op het onderzoek toenemen. Dit moet wel met de ethische commissie worden kortgesloten.

Conclusie

Kortom, meer steun vanuit klasgenoten is geassocieerd met minder depressie bij middelbare scholieren. De interactie-effecten van ‘geslacht en steun vanuit klasgenoten’ en ‘leeftijd en steun vanuit klasgenoten’ op depressie waren niet significant, waardoor er geconcludeerd kan worden dat de relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie niet verschilt per geslacht en leeftijd. Toch liet de effectgrootte van het interactie-effect van leeftijd en steun vanuit klasgenoten een klein effect op depressie zien. Vervolgonderzoek is nodig om dit interactie-effect verder te bestuderen. Daarnaast zijn er enkele limitaties waar rekening mee gehouden moet worden bij de interpretatie van het onderzoek en in

vervolgonderzoek, namelijk dat er geen causale relatie tussen steun vanuit klasgenoten en depressie vastgesteld kon worden, er geen willekeurige steekproef van scholen is en er wellicht sprake is van een 'selection bias'. Daarnaast kan in vervolgonderzoek bestudeerd worden waarom adolescente meisjes toch een hogere prevalentie van depressieve klachten hebben en de manier waarop andere soorten sociale steun zich verhouden tot depressie onder middelbare scholieren.

Referenties

- Angold, A., & Costello, E.J. (1993). Depressive comorbidity in children and adolescents: Empirical, theoretical, and methodological issues. *American Journal of Psychiatry*, *150*, 1779–1791.
- Auberbach, R.P., Bigda-Peyton, J. S., Eberhart, N. K., Webb, C. A., & Ho, M.-H. R. (2011). Conceptualizing the prospective relationship between social support, stress, and depressive symptoms among adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *39*(4), 475-487. <https://doi-org.proxy-ub-rug.nl/10.1007/s10802-010-9479-x>
- Berndt, T. (1982). The features and effects of friendship in early adolescence. *Early Adolescence*, *53*, 1447–1460.
- Calvete, E., & Cardenoso, O. (2005). Gender differences in cognitive vulnerability to depression and behavior problems in adolescents. *Journal of Abnormal Child Psychology*, *33*, 179 – 192.
- Chorpita, B. F., Yim, L. M., Moffitt, C. E., Umemoto L. A., & Francis, S. E. (2000). Assessment of symptoms of DSM-IV anxiety and depression in children: A Revised Child Anxiety and Depression Scale. *Behaviour Research and Therapy*, *38*, 835-855.
- Chu, P. S., Saucier, D. A., & Hafner, E. (2010). Meta-Analysis of the relationships between social support and well-being in children and adolescents. *Journal of Social and Clinical Psychology*, *29*(6), 624-645. doi: 10.1521/jscp.2010.29.6.624
- Cobb, S. (1976). Social support as a moderator of life stress. *Psychosomatic Medicine*, *38*, 300-314.
- Cohen, P., Cohen, J., Kasen, S., Velez, C. N., Hartmark, C., Johnson, J., ... Streuning, E. L. (1993). An epidemiological study of disorders in late childhood and adolescence- I. Age- and gender-specific prevalence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, *34*(6), 851-867. Doi: 10.1111/j.1469-7610.1993.tb01094.x

- Cole, D. A., Jacquez, F. M., & Maschman, T. L. (2001). Social origins of depressive cognitions: A longitudinal study of self-perceived competence in children. *Cognitive Therapy and Research*, 25, 377 – 395.
- Durlak, J. A., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., & Schellinger, K. B. (2011). The impact of enhancing students' social and emotional learning: A meta-analysis of school-based universal interventions. *Child Development*, 82(1), 405-432.
- Ebesutani, C., Reise, S. P., Chorpita, B. F., Ale, C., Regan, J., Young, J., Higa-McMillan, C., & Weisz, J. R. (2012). The Revised Child Anxiety and Depression Scale-Short Version: Scale reduction via exploratory bifactor modeling of the broad anxiety factor. *Psychological Assessment*, 24(4), 833–845.
<https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/a0027283>
- Fredrick, S. S., Demaray, M. K., Malecki, C. K., & Dorio, N. B. (2018). Can social support buffer the association between depression and suicidal ideation in adolescent boys and girls? *Psychology in the Schools*, 55(5), 490-505. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1002/pits.22125>
- Guerra, N. G., & Bradshaw, C. P. (2008). Linking the prevention of problem behaviors and positive youth development: Core competencies for positive youth development and risk prevention. *New Directions for Child and Adolescent Development*, 122, 1–17
- Hankin, B. L., Mermelstein, R., & Roesch, L. (2007). Sex differences in adolescent depression: stress exposure and reactivity models. *Child Development*, 78, 279–295.
- Herman, K. C., Reinke, W. M., Parkin, J., Traylor, K. B., & Agarwal, G. (2009). Childhood depression: Rethinking the role of the school. *Psychology in the Schools*, 46(5), 433-446. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1002/pits.20388>

- Kessler, R. C., & Walters E. E. (1998). Epidemiology of DSM-III-R major depression and minor depression among adolescents and young adults in the National Comorbidity Survey. *Depression and Anxiety*, 7, 3-14.
- Kösters, M. P., Chinapaw, M. J. M., Zwaanswijk, M., van der Wal, M. F., & Koot, H. M. (2015). Structure, reliability, and validity of the revised child anxiety and depression scale (RCADS) in a multi-ethnic urban sample of Dutch children. *BMC Psychiatry*, 15. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1186/s12888-015-0509-7>
- Landman-Peeters, K., Hartman, C., van der Pompe, G., den Boer, J., Minderaa, R., & Ormel, J. (2005). Gender differences in the relation between social support, problems in parent-offspring communication, and depression and anxiety. *Social Science & Medicine*, 60, 2549–2559.
- Lewinsohn, P. M., & Essau, C. A. (2002). Depression in adolescents. In I. H. Gotlib & C. L. Hammen (Eds.), *Handbook of depression* (pp. 541–559). New York: Guilford Press.
- Malecki, C. K., & Demaray, M. K. (2002). Measuring perceived social support: Development of the child and adolescent social support scale (CASSS). *Psychology in the Schools*, 39, 1–18.
- Malecki, C. K., & Elliott, S. N. (1999). Adolescents' ratings of perceived social support and its importance: Validation of the Student Social Support Scale. *Psychology in the Schools*, 36(6), 473-483.
- Marcus, R. F., & Sanders-Reio, J. (2001). The influence of attachment on school completion. *School Psychology Quarterly*, 16, 427 – 444.
- Masten, A. S., & Coatsworth, J. D. (1998). The development of competence in favorable and unfavorable environments: Lessons from research on successful children. *American Psychologist*, 53, 205–220.

McLaughlin, C., & Clarke, B. (2010). Relational matters: A review of the impact of school experience on mental health in early adolescence. *Educational and Child Psychology*, 27(1), 91-103.

Mezulis, A. J., Salk, R. H., Hyde J. S., Priess-Groben, H. A., & Simonson, J. L. (2014). Affective, biological, and cognitive predictors of depressive symptom trajectories in adolescence. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 42(4), 539-550.

<http://doi.org/10.1007/s10802-013-9812-2>

Mokdad AH, Forouzanfar MH, Daoud F, Mokdad AA, El Bcher- aoui C, Moradi-Lakeh M, Kyu HH, Barber RM, Wagner J, Cercy K, Kravitz H, Coggeshall M, Chew A, O'Rourke KF, Steiner C, Tuffaha M, Charara R, Al-Ghamdi EA, Adi Y, Afifi RA, Alahmadi H, AlBuhairan F, Allen N, AlMazroa M, Al-Nehmi AA, AlRayess Z, Arora M, Azzopardi P, Barroso C, Basulaiman M, Bhutta ZA, Bonell C, Breinbauer C, Degenhardt L, Denno D, Fang J, Fatusi A, Feigl AB, Kakuma R, Karam N, Kennedy E, Khoja TAM, Maalouf F, Obermeyer CM, Mattoo A, McGovern T, Memish ZA, Mensah GA, Patel V, Petroni S, Reavley N, Zertuche DR, Saeedi M, Santelli J, Sawyer SM, Ssewamala F, Taiwo K, Tantawy M, Viner RM, Waldfogel J, Zúñiga MP, Naghavi M, Wang H, Vos T, Lopez AD, Al Rabeeah AA, Patton GC, Murray CJL (2016) Global burden of diseases, injuries, and risk factors for young people's health during 1990 to 2013: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2013. *Lancet* 387(10036):2383– 2401. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(16\)00648-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(16)00648-6)

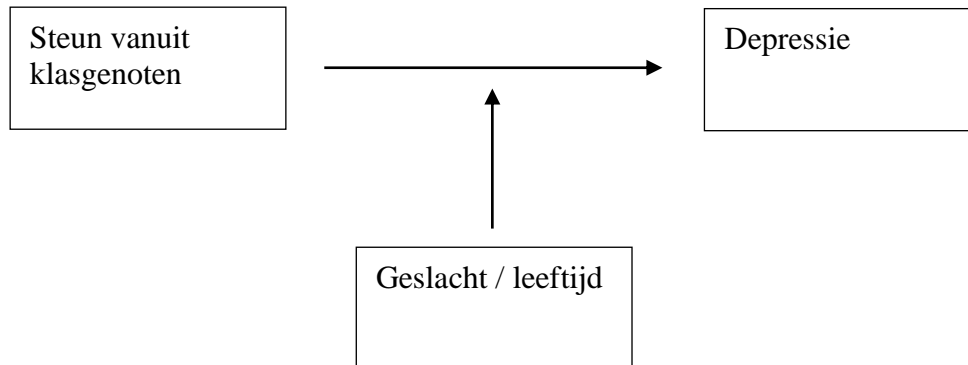
Nederlands Jeugdinstituut. (2021, 7 juni). *Cijfers over depressie*. NJI.

<https://www.nji.nl/cijfers/depressie>

Reinherz, H. Z., Giaconia, R. M., Pakiz, B., Silverman, A. B., Prost, A. K., & Lefkowitz, E. S. (1993). Psychosocial risks for major depression in late adolescence: A longitudinal

- community study. *Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry*, 32, 1155-1163.
- Rohde, P., Lewinsohn, P. M., Seeley, J. R. (1991). Comorbidity of unipolar depression: II. Comorbidity with other mental disorders in adolescent and adults. *Journal of Abnormal Psychology*, 100, 314–322.
- Rose, A. (2002). Co-rumination in the friendships of girls and boys. *Child Development*, 73, 1830 – 1843.
- Rose, A. K., & Rudolph, K. D. (2006). A Review of Sex Differences in Peer Relationship Processes: Potential Trade-offs for the Emotional and Behavioral Development of Girls and Boys. *Psychological Bulletin*, 132(1), 98-131.
doi:10.1037/0033-2909.132.1.98
- Rueger, S. Y., Malecki, C. K., Pyun, Y., Aycocock, C., & Coyle, S. (2016). A metaanalytic review of the association between perceived social support and depression in childhood and adolescence. *Psychological Bulletin*, 142(10), 1017–1067.
- Saluja, G., Iachan, R., Scheidt, P. C., Overpeck, M. D., Sun, W., & Giedd, J. N. (2004). Prevalence of and risk factors for depressive symptoms among young adolescents. *Archives of pediatrics & adolescent medicine*, 158(8), 760-765.
- Santini, Z. I., Pisinger, V. S. C., Nielsen, L., Madsen, K. R., Nelausen, M. K., Koyanagi, A., Koushede, V., Roffey, S., Thysegen, L. C., & Meilstrup, C. (2021). Social disconnectedness, loneliness, and mental health among adolescents in Danish high schools: A nationwide cross-sectional study. *Frontiers in Behavioral Neuroscience*, 15. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.3389/fnbeh.2021.632906>
- Simmons, R. G., Burgeson, R., Carlton-Ford, S., & Blyth, D. (1987). The impact of cumulative change in early adolescence. *Child Development*, 58, 1220 – 1234.

- Steinberg, L. & Monahan, K. (2007). Age differences in resistance to peer influence. *Developmental Psychology, 43*(6), 1531-1543.
- Stice, E., Ragan, J., & Randall, P. (2004). Prospective Relations Between Social Support and Depression: Differential Direction of Effects for Parent and Peer Support? *Journal of Abnormal Psychology, 113*(1), 155-159. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/0021-843X.113.1.155>
- Taylor, S. E., Cousino-Klein, L., Lewis, B. P., Gruenewald, T. L., Gurung, R. A. R., & Updegraff, J. A. (2000). Biobehavioral responses to stress in females: tend-and-befriend, not fight-or-flight. *Psychological Review, 107*, 411–429.
- Wargo Aikins, J., Bierman, K. L., & Parker, J. G. (2005). Navigating the transition to junior high school: The influence of pre-transition friendship and self-system characteristics. *Social Development, 14*, 42 – 60.
- Weissberg, R. P., & Greenberg, M. T. (1998). School and community competence-enhancement and prevention programs. In I. E. Siegel & K. A. Renninger (Vol. Eds.), *Handbook of child psychology. Vol. 4. Child psychology in practice* (5th ed., pp. 877–954). New York: Wiley.
- Wentzel, K. R. (1998). Social relationships and motivation in middle school: The role of parents, teachers, and peers. *Journal of Educational Psychology, 90*, 202-209.
- Windle, M. (1992). Temperament and social support in adolescence: Interrelations with depressive symptoms and delinquent behaviors. *Journal of Youth and Adolescence, 21*(1), 1-21. <http://doi.org/10.1007/BF01536980>

Bijlage A**Het onderzoeksmodel****Bijlage B****De vragenlijsten*****Steun vanuit klasgenoten***

Verschuif de slider om aan te geven hoeveel je het eens of oneens bent met elke zin.

1. Mijn klasgenoten vragen mij om mee te doen aan activiteiten.
2. Mijn klasgenoten doen aardige dingen voor mij.
3. Mijn klasgenoten doen dingen samen met mij.
4. Mijn klasgenoten behandelen mij met respect.

Depressie

Klik het knopje om aan te geven hoe vaak jij in de afgelopen twee weken deze gevoelens hebt gehad.

1. Ik voel me verdrietig of leeg.
2. Ik vind niets meer echt leuk.
3. Ik heb problemen met slapen.
4. Ik heb geen zin in eten.
5. Ik heb geen energie om dingen te doen.

6. Ik kan niet helder nadenken.
7. Ik heb het gevoel dat ik niets waard ben.
8. Ik heb een gevoel alsof ik niet wil bewegen.
9. Ik ben erg moe.
10. Ik voel me onrustig.

Geslacht

Ben je een jongen of een meisje?

- a. Jongen
- b. Meisje
- c. Anders

Leeftijd

Hoe oud ben je?